

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 28.

Majd rá érünk arra még.

A kisebb tárczákat letárgyalta a képviselőház minden emóció nélkül, ma a belügyi tárczába fogott bele s letárgyalta részben ezt is, sőt talán bántja is a képviselő urakat, hogy miért nem lehet egyszerre megszavazni az egész költségvetést in globo. Hiszen a politikához ugyanis csak Bánffy ért, a pénzügyhöz csak Lánchy Leó, tehát miért szólna belé a többi numerus.

Kár is, hogy ott ül az a nagy numerus.

Itt a belügyi tárcza. Mennyi mindenféle unalmas dolog tartozik ehhez is.

Például a főispánok és szolgabírák működése. A közigazgatási bíróság egyre-másra semmisíti meg a főispáni jogsértő intézkedéseket. Kit érdekel ez, hisz ez legfeljebb a plebs ügye, a képviselő urakat védi az immunitás minden bajtól.

A községekben évről-évre jobban csinálják a választói névsort s ma-holnap a Szan Marinói köztársaságban is több lesz a választó, mint Magyarországon, pedig akárhány képviselő urnak nagyobb birtoka van, mint a fenn említett illusztris sima respublica. De hát ez is csak a plebs dolga, sőt így majd kevesebbe kerül a választás.

Kit érdekelne az ilyesmi, még ha fel is említenék a képviselő urak.

Ott van a szocziális mozgalom, az elterjedt gabona uzsora, a legarczátlanabb nemzetiségi izgatások? De hát még csak

kezdenek éhen vészni az emberek, csak kezdenek hizni az uzsorások, csak kezdek feldarabolni az országot az izgatók, hát miért vágni elibe mozgalomnak? Rá érünk még.

A színházak dolga is ehhez a tárczához tartozik. Mire is valók ezek a színházak? Nemzeti missziót teljesítenek? Hol?

Pikantéria, sőt sokszor erősebb nyomornak is undorító durvaság van a szindarabokban; hypnotizmus is, görcsök is, tuberkulózis, sőt paralyzis is remekül csoportosítva és érzéketve a színészek által, csak hazafiság, az nincsen. Az igaz, hogy a hazafiság nem is görcs, vagy epilepszia, vagy Svengalifény, hypnotizmus, sőt már nem is kasszadarab. Maholnap rá kell írni a színlapokra, hogy »családok is megjelenhetnek.«

De hát akkor mire subventionálni a színházakat és így igazságtalan versenyt csinálni az orfeumoknak?

No de a hazafiság azért csak megvan, ha másutt nem, hát a tóztokban és iskolai ünnepélyeken, tehát lármázni rá érünk még.

E tárczához tartoznak az anyakönyvi kiadások is. De hát ki venné ezt rossz néven, ha ismét szaporodik rá a kiadás egy pár 100,000 forinttal, ugyanis szaporodni fog az ezután is, rá érünk majd akkor panaszkodni, ha nem bírjuk.

A rendőrség rendezését ugyan ki kívánna? Hisz nincs nálunk rossz ember, ime szegény Pulszkyt is felmentették, akit véletlenül el fogtak. Inkább fel kellene oszlatni a rendőrséget, mert még

mást is elfog ilyen ártatlanul, ami minden esetre kellemetlen volna, mert nincs mindig kéznél paralyzis, ami paralizáljon s még benn találna maradni valaki, ha megfogják.

Tehát nincs itt nálunk semmi baj, amiért szót emelni érdemes volna s ha van is valami csekélység — majd elmulnak a bajok, »mert úgy sohasem volt, hogy valahogy ne lett volna.«

Ha pedig nagyobb bajok is lesznek? Nos, hát majd rá érünk akkor tárgyalni.

Ilyen körülmények között tehát igazán nincs mit tenni a képviselő uraknak a nemzetért, sőt inkább a nemzetnek kellene gondolkozni rajta, hogy mit csináljon a képviselőivel.

Talán eladhatnák őket nyereséggel — Ausztriának? Itt úgy sincs most szükség rájuk.

P—y.

Paraszt hitbizományok.

Németországban a legutóbbi időben is nevezetes lépéseket tettek a kisbirtokosság helyzetének javítására és belátva azt, hogy a birtokoknak szerfelett való elaprózása milyen hátrányos, úgy társadalmi, valamint politikai tekintetben is, igyekeznek oly rendszabályokat léptetni életbe, a melyek segítségével a paraszttelkeket a szétbomlástól megóvják. Legutóbb Badenben dolgoztak ki egy törvényjavaslatot ilyen czélzattal, ennek a javaslatnak főbb intézkedései a következők:

A parasztbirtok zárt teleknek, Hofgut tekintendő, hogyha önmagában egy kerek egész és elégséges egy család fentartására; ha el van látva a szükséges lakházzal és egyéb gazdasági épületekkel. Ha a parcellák a telekkönyvben mind a tulajdonos nevére állanak és jelzettel, vagy másféle adósággal terhelve nin-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Tamás regénye.

Irtá: Szomaházy István.

Tamás nagyuló ifju volt, a ki eltérve az évszázados somogyi hagyományoktól, külön bérelt magának egy csinos szobát, mikor az egyetemre beírták. A többiek kettésével, sőt hármával húzódtak meg a terézvárosi zugokban s még így is keserves sóhajtások közt fizették ki elsőjén azt az öt forintot, a mi a lakáspénzből rájuk esett. Tamás, noha csak a Wesselényi-utczában ütötte föl ideiglenes tanyáját, mindenféle arisztokratikus intézkedésekkel kápráztatta el csodálkozó barátait. Tamás kiszögezte névjegyét az előszoba ajtajára — ez ki volt kötve a bérleti egyezségben — sőt szabadon használhatta azt a sötét kuczkót, mely a fürdőszoba elnevezés alatt szerepelt a bérheadók beszélgetéseiben. Fájdalom, ez inkább palatonikus jog volt, mert a fürdőszoba részapja mostohán meglagadta a meleg vizet, holott Tamás nem volt nagy barátja a negatív Celsiusoknak.

Tamás olyanféleképp rendezkedett be, mint a madridi vagy a württembergi herceg, bár hazulról nem kapott annyit, mint a nevezett fenségek. Szobájában nem látszottak a falak, mert a háziurnó, a ki barátja volt a művészeteknek, csinos gallériát állított össze a

vadász végtisztességéből, a haldokló Petőfiből és ama hiányos öltözötű hölgyekből, a kik a négy évszakot ábrázolták. Az asztalon egy sötétzöld pamutdinnye ejtette ámulatba a fiatal somogyiakat, a kredenczen pedig egy harminczhat személyre érvényes kínai theáskészlet buja aranyvirágai csillogtak. Tamás, a ki állítólag a theáscsészék használati jogát is becikkelyeztette a bérleti szerződésbe, hosszú időközön által beszélt arról a mesészerű theaestélyről, a melynek a sivar Wesselényi utca a farsang folyamán színhelye leend . . . A közbejött akadályok itt is bajt csináltak; a Tamás vendégei mind e mai napig nem vették kézhez a meghívókat.

Itt élt a szegény Tamás, a világ zajától elvonulva. Önök, barátságos olvasók, aligha tudják, hogy Budapest két különálló városa, mely idegen és ismeretlen egymás előtt. Az egyik mulat, szórakozik, színházba jár, kezét fog a befolyásos hatalmakkal, szójátékokat mond a zsurokon, udvarol, korcsolyáz és tetu a kioszkbeli hercegekkel. A másik hónapos szobákban lakik, a befolyásos hatalmakat csak az újságokból ismeri, karzatról hallgatja meg a Petur bán szavallatát és házilag kezeli a görög dinnyét, mert a vendéglők szemtelenül drágák . . . Az egyik Budapestnek a miniszterelnök sem elegendőképp nagy ember, a másik csöndes hódolattal hallgatja azt a foltoskabátu ügyvédjelöltet, a ki a kifőzők elnöki trónját elfoglalja . . . Mindegyiknek más az izlése, a hangulata, mindegyiknek más képét

alkot a körülötte zibongó világról . . . És az egyik Budapest nem látja a másikat, vagy csak nagy, mérhetetlen távolságokból látja . . . Tamás az alsóbbrendű Budapesten mozgott, házilag kezelte a görögdinnyét és a főtt kukoricát s csupán az Ohnet György regényeiből ismerte az előkelő köröket . . .

Tamás nem élt úgy, mint a francia vicomte-ok, ő nem lovagolt a Bois de Boulogneban s nem tisztelgett a lovagostorával a kipurult hercegnőknek. Délelőtt az egyetemre járt és délután is egy miops buzgóságával jegyezte a Vécsey doktor előadását. Délben Tamás négy tál ételt evett tizenkét forint havi díjért, este pedig kitűnő theát főzött magának azokból az erőteljes levelekből, melyeket — mint a theakereskedő hirdette — bátor karavánok hoztak Budapestre a mérhetetlen sivatokon keresztül. A thea mellett Tamás a szerelemről olvasott különböző érdekes történeteket, mert a Tamás szívében élénken lobogtak a személyhez nem kötött szerelmi lángok. Tizenhét éves idegei áhitották a szerelmihiarokat, fél éjszakákon át álmódozott az asszonyról, a ki egy éles sikoltással magához öleli, a ki szebb és szenvedélyesebb lesz, mint az Ohnet mester vörös hercegasszonyai . . . Ugy kell lenni és úgy is lesz, hogy ez az asszony egyszerre csak beleavatkozik majd a Tamás fiatal életébe . . .

Lojálisan bevallom, hogy Papp Sándorné nem szerepelt a képzeletbeli asszonyok között. Tamás a Papp Sándorné udvari szobáját bírta

csenek. Az ilyen birtokban való örökösödésre az örökhagyó leszármazói vannak jogosítva; ez t. i. azt jelenti, hogy a birtok a leszármazók közül csak egyet illet s a többi ki kell elégíteni pénzzel, vagy egyébként. Az örökhagyó a leszármazók közül kijelölheti azt, a kire a telek száll, ha ez azonban nem történt meg, akkor első sorban az édes gyermekek, azután az örökre fogadottak, ha fiugyermekek nincsenek, a legidősebb leány örökök. Az örökös kire a telek száll, arról lemondhat, valamint kikötheti azt is, hogy a köteles rész kielégítésére öt évi időbaladék engedessék neki.

A képviselőház állandó igazoló bizottsága. Kubinyi Árpád elnöklése alatt tartott mai ülésében vizsgálat alá vette Bruckner Vilmos Nagyszében sz. kir. város II. kerületében megválasztott képviselő megbízó levelet. A megbízó levélül szolgáló választási jegyzőkönyv úgy tartalmára, mint kiállítására nézve megfelelően a törvény és házszabályok rendelkezéseinek, a bizottság Bruckner Vilmost a kérvényezhetésre megszabott 30 nap fenntartásával igazolt képviselőnek jelentette ki, s erre vonatkozó jelentésének a ház elé terjesztésével P s i k Lajost bízta meg.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 28.

Kevesen akartak összejönni ma a *belügyi tárcza* tárgyalására. Olyan kellemetlen volt minden. A teremben is félhomály.

— Csunya tél, csunya tél! — mormogták az öregek köhécselve, a fiatalok boszankodva.

Odakünn szitált az eső, sáros volt az utca.

A folyosó is üres. Miért, miért nem? A jó Isten tudja. Talán mert nincs ott az öreg *Tisza*, a generális a maga udvarával és nincs ott *Tisza* István, aki itt is, ott is összekapjon valakivel, valami közjogi kérdés fölött.

— Elmégy-e a temetésre? — hallatszik innen is, onnan is.

Igaz biz az! még a szegedi *gróf* emléke is ráborul a folyosóra. Talán azért is olyan csendes, azért is olyan szomorú...

bérben és tizenegy forintnyi havi díjjal fizette meg a pamutdínnyé, a fürdőszoba és a haldokló Petőfi használati jogát. Papp Sándor sok ideig mint rejtelmes alak élte Tamás élénk fantáziájában, mert ámbátor már két hónap óta a szobában lakott, sohasem látta eleven alakjában a lakás souverainját. Később kiderült, hogy Papp Sándor tavasztól-őszig kelengyékkel látja el az ország menyasszonyait s csak i en ritka időközökben élvezheti a családi boldogságot. Papp Sándorné az állandóság jellegével ruházta föl a szalmaözevegység intézményét s szerelmét gyakran négy-öt hónapon át is összetakarította, hogy a téli hónapokban egyszerre elárasztja vele az érzés törvényes gazdáját. Mindezt Tamás csak akkor tudta meg, mikor egy decemberi estén valami alázatos idegen kopogtatott a szobája ajtaján.

Mit tetszik parancsolni? kérdezte tőle ijedten.

— Kedves nőm születésnapjára ünnepélyt rendez, — szölt az idegen, — mert ma töltöm be az Isten segítségével ötvenedik életévemet. Ez alkalomból szívesen látnók uraságodat egy barátságos theára.

— Hát kihez van szerencsém? kérdezte a csodálkozó Tamás.

— Az uraságod házi ura vagyok, Papp Sándor...

Tamás letette a római jogot és a pipát is le akarta tenni, de a házigazdája udvariasan megakadályozta:

Szilágyi Dezső egy pár kérvényt jelent be, *Dániel* Ernő báró egy pár vicziális vasútról tesz jelentést. És áttérnek ezután

a belügyi költségvetésre.

A *közigazgatási tétel*nél volt az első felszólalás és pedig a kormánypart részéről.

Kristóffy József szólalt fel a törvényhatósági tisztviselők anyagi helyzetének javítása érdekében.

Justh Gyula: Ne korteskedjenek!

Kristóffy: Éppen azért kell a helyzetet jobbá tenni, hogy függetlenné legyenek fölfelé és lefelé. A társadalom megköveteli a tiszta közigazgatást — — —

— Helyes! Ugy van! — a szélsőbalon.

— A társadalom megköveteli a közig. tisztviselőktől a szorgalmat, a nemzeti érdekek vezérszeretét, a társadalomban is a vezérszeret, de nem ad neki azért semmit. Ha vagyona van: elkölti az állásával összefüggő reprezentációsokra. Ha nincs vagyona, adósságot csinál, mindenképp nyomorba jut.

Buzáth Ferencz: Kisegíti őket egy mandátum.

Kristóffy: Várhatjuk-e ily körülmények közt, hogy a köznemesség, a középosztály lelkesedéssel szentelje magát a közigazgatásnak? Bizony nem. És hallani is már, hogy a középosztály a közig. pályától visszavonul és azt idegen elem foglalja el.

Mozgás és kiállítások a szélsőbalon: Hát az új elem nem magyar?

Kristóffy: Ezen a szomorú helyzetben csak egy dolog segíthet: a *közigazgatás államosítása*.

Kubik Béla: Isten mentsen meg tőle!

Kiss Albert: Akkor aztán függetlenek lesznek a tisztviselők?

Kristóffy: Szól azután arról, hogy nem a szabadelvű párt az oka annak, hogy a közigazgatás államosítása nem sikerült. Ujból figyelembe ajánlja a tisztviselők fizetésének javítását. A tételt elfogadja. (Helyeslés jobbról.)

Sima Ferencz arra kéri *Kristóffy*t, hogy vádjait ezimozza a mellette ülő többségre és a kormányra. Az ellenzék mindig szorgalmazta a közig. tisztviselők fizetésének javítását. És noha a tisztviselők a korteskedés főszekőze, mi itt nem fogjuk megakadályozni, hogy ekzisztenciájuk az államháztartás terhére javítsák.

Kiss Albert: Mindig többes számban beszél. Mi jogezimen?

Sima Ferencz: Egy azonban a feltétel: ne vessen oda magát a tisztikar a kormány szolgálatába. Még hosszabban szól, majd kijelenti, hogy e tételt nem fogadja el.

A tisztviselők függetlensége.

Major Ferencz *Kristóffy*nak a tisztviselőkről vallott felfogását általában helyesli, de tiltakozik az ellen, hogy a közig. tisztviselőknek az anyagin kívül ne lenne erkölcsi czélzata, épen a közigazgatás nivójának emelésére. De rendkívül sok küzdelme van a közig. tisztviselőnek, presszió alatt áll még arra nézve is, hogy pl. katolikus körbe ne lépjen be. Üldöztetésre talál, ha ezek ellenkezőjét teszi s ez a fő oka a közigazgatási dekadenciának. Ő is örömmel üdvözli a közig. tisztviselők fizetésemelését, de független polgárokká is akarja őket tenni, a kikhez a hatalom nem férhet. De épen azért, mert ilyen értelemben nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, a szakaszt nem fogadja el.

Elnök a vitát bezárja.

Gajári Ödön előadó: *Kristóffy* ur értette felszólalását, hogy tisztességes munkáért tisztességes fizetés járjon, mert ez függetleníti az embert.

Major: Ez a mi álláspontunk!

Gajári: A mi a függetlenséget illeti, a kormánytól való bizonyos függést nem lehet kizárni, mert akkor a ház maga rontaná le az ő akarata érvényesülését. Egyébiránt a kath. körnek is tagjai lehetnek bármely állami tisztviselők.

Molnár János: A pénzügyi tisztviselőknél ki kellett lépniük.

Gajári: Vörös államtitkár igazgatósági tagja...

Rakovszky: De az alsóbb tisztviselőket ki kellett lépniük.

Gajári: Ajánlja a tétel elfogadását.

Ferczel Dezső belügyminiszter: A bajok orvoslását a közig. államosításától várja, melynek elvét két választáson fogadta el a nemzet.

Nagy zaj a szélsőbalon:

— A választás meghamisításával! Szurronnyal!

Ferczel: Az obstrukció akadályozta meg az államosítást. A kiegyezés után ismét szönyegre fogja hozni a közig. reform kérdését. *Kristóffy*, ma melegen, de tulzó színekkel festette a tisztviselők sorsát. Különösen nem fogadja el, hogy a megyei tisztviselői kar erkölcsileg *elernyed*t testület.

— Pedig úgy van! — kiállítások balról.

Ferczel: Hogy a kormány mennyire legyen a tisztviselők korrupcióját mutatja, hogy a mult évben három megyei tisztviselőt fosztott meg hivatalától.

— Ugron! — kiáltanak balról.

— Nemcsak Ugron, hanem mások is, szabadelvűek. De itt van *Koncsek* jászberényi polgármester esete, aki ellenzék. Ellene pézuztár-

— Méltóztassék csak úgy, a mint van, pipástól, házi kabátostól...

Atmentek az ebédlőbe és Tamás most megismerkedett Papp Lászlóval és Papp Klementinával, a ház két fiatal tagjával, a kik megható árnyalatokkal tudták előadni a torkos czicza történetét. Az estély programját, a torkos czicza kívül, Klementina ügyes bemutatkozása, Papp Sándor dunaföldvári élményei (a gorombáskodó korcsmárosról) és több partie mulatságos Harang és Kalapács-játék képezte. Tamás kitünően pipázott, sőt távozás előtt néhány kényesebb politikai eszmét is szellőztetett, de a Papp Sándorné külső előnye egy pillanatig sem foglalkoztatták elméjét. A csinosabb cseléd-leányokat látván, a Tamás mozgékony ádámsutkója néha azt a gondolatot fejezte ki: Szemrevaló teremtés! De Pappné — őszintén megvallva — nem ébresztett föl benne hasonló ideákat...

Mikor a házigazda ismét utrakelt a kelengyék dolgában, Tamás többször találkozott a háziurnóval a homályos előszobában. Ilyenkor nyájasan beszélgettek, miközben Tamás világosan megtudta különböztetni a konyhából kiáramló szagokat. Az apróságok egy ilyen alkalommal erőszakkal becipelték a lakásba, de Tamás, mikor a gyerekek álmosodtak, feltűnően félni kezdett a hallgató asszony társaságában. Vécseyre és Pulszky Agostonra hivatkozva csakhamar ügyetlenül elbucszott, s dideregve húzta magára a paplan vérvörös kashmirját.

Januárban történt egyszer, hogy Tamás egyedül pipázott otthon a téli alkonyat sötétjében. A szobában már nem lehetett volna semmit sem látni, de a kályhaajtó cifraságain át vigan lobogott egy öreg, kiszáradt tuskó... Tamás visszagondolt az édes anyjára, a testvéreire, az elhavazott vidéki városra, a hol tavaly még a tánciskolát látogatta, s elfadsarodó szívvel érezte maga körül a nagy, hideg várost, mely olyan egyetlenül fogva tartja... Tamásnak nem kellett volna sok biztatás, hogy súlyos egyedüllétében sirva fakadjon... Mig a sötét ablakon át a szomszéd ház szürketü falát nézte, meleg, káprázatos képek vonultak el könnyező szemé előtt. Es így szölt magában szomoruan: Mama talán most ad ki pörkölt kávét Naczának és a kis testvéreim almát sütnék a cserépkályhán...

Eddig tartott, mikor egy ceöndes kéz nyitotta föl a szobája ajtaját... A sötétben így szölt egy hang:

— Itthon van-e, Tamás ur?

— Igen, mondta Tamás erőltlenül, ismétlegem a jogbölcészeti tételeket...

Az asszony betette az ajtót.

— A kicsinyeim játszanak... A vacsorát még korán volna fölteni... Mit tegyen az ember, ha nincs egy olvasni való regénye? ... A tisztogatásnál láttam itt egy piros könyvet... azzal kitünően agyon tudnám ütni az ilyen üres félórakat...

Tamás meg akarta gyújtani a lámpát, de az asszony hamar lecsitította.

lopás miatt fegyelmi volt indítva, az ügy felebezésre került s csak a múlt napokban a *fegyelmi alul ő (a miniszter) fölmentette.* (Általános mozgás, zugás a szélsőbalon: A fegyverbarátság!)

Perczel miniszter azután röviden befejezte beszédjét s ajánlta a tétel elfogadását.

A többség azután a tételt megszavazta.

Öt perc szünet.

A szünet után *Kristóffy* József félremagyarázott szavait magyarázza meg.

Most egy kis parázs hárszabály vita keletkezett.

Rakovszky István a főispánok tételénél fölolvassa a Hazánk Szalavszky főispán ellen írt cikkét.

Szilágyi rácsöngetett: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy ilyen sértő cikket felolvasni nem szabad (Zaj a szélsőbalon: Szabad fölolvadni).

Elnök: A hárszabályok szerint a felolvasás ürügye alatt nem szabad sértő cikket felolvasni.

Rakovszky: En nem akartam a felolvasást ürügynek használni. En csak beszédem konkluziójának levonásaként kellett, hogy felolvaszam a cikket, mert annak alapján kértem a minisztert, hogy megegyeztetetők tartja-e a cikkben foglalt adatokat a főispáni állással.

Elnök: Tisztázzuk a helyzetet. Lehet itt felolvasni bármely cikket, ha a szóló kétség-telenül kijelenti, hogy a cikk tartalmát nem teszi magáévá, (Hentaller közbeszól).

Elnök (az asztalra üt): Hentaller képviselő ur vagy üljön ide, vagy ne szóljon közbe. (Zugás a balon). Tehát felkéri a ház tagjait, tartásuk előtt azt, a mit mondott.

Rakovszky kijelenti, hogy nem tette magáévá a cikket, csak tudomására hozta a miniszternek.

Madarász József kijelenti, hogy mindenkinek jogában áll bármit is felolvasni.

Gajáry odabenn a tisztességi felelősség kérdését feszegeti.

Elnök félbeszakítja őt.

Rakovszky kijelenti, hogy tisztességet nem tanul *Gajáry*tól.

Perczel védi *Szalavszky*t.

Rakovszky után *Sima* beszélt; ezzel aztán elhalasztották a tárgyalást.

A hitoktatók kérvénye.

Mesüge beállit a bankárhoz

— Mit akhar?

— Szegény vagyok.

— Milyen szegény?

Mesüge kezdi elmesélni a baját.

A bankár könnyezik.

Mesüge még élénkebben színezi.

A bankár zokog.

Mesüge reményre gerjedve még meghatóbban beszél.

A bankár kikiált inasának:

— János! Dobjon ki eztet az embert, mert meghasad a szívem érte.

* * *

Ezt az anekdotát ismerik nyájas olvasóim, de a párját nem; ugye?

Nos elmondom.

A hitoktatók, kik éppen annyi helyről nem kapnak fizetést, mint ahány helyen tanítanak, folyamodtak a városhoz évi 50—50 frt honoráriumért.

Az ipariskolai bizottság így érvelt a panaszos beadványra:

»A bizottság a kérelmet teljesíthetőnek nem tartja, mivel az elemi iskolákban teljesített hitoktatásért sem kapnak díjazást.«

És ez a bizottság még most sem lett kinevezve — adóügyi apelláta fórumnak!!!!

Köby.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

A vasárnapi népszerű felolvasások tárgysorozata január hó második felében:

1898. jan. 30. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Türr Lajos »Magyarország és Ausztria közjogi viszonyai, dualizmus.«

Január 29. A biharmegyei takarékpénztár közgyűlése d. u. 3 órákor.

Január 30. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése.

Január 30. A katolikus kör közgyűlése d. e. fél 11 órákor.

Január 30. A nagyvárad-i Zenekedvelő egyesület matinéja.

Január 30. A szalárd-vidéki takarékpénztár közgyűlése d. u. 7 órákor.

Január 30. Az érmihályfalvai kereskedelmi bank közgyűlése d. e. 8 órákor.

Február 1. Városi bál a Sasban.

Február 2. A polgári takarékpénztár közgyűlése de. e. 11 órákor.

Február 3. A városi közigazgatási bizottság ülése d. u. 3 órákor.

Február 5. A bihari nemzeti kaszinó táncestélye.

Február 5. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.

Február 6. Az ev. ref. egyház bálja.

Február 6. A tenkei takarékpénztár közgyűlése d. u. 3 órákor.

Február 6. A Léderer és Kálmán gyár r. t. közgyűlése d. u. 3 órákor.

Február 6. A széplaki takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órákor.

Február 7. Megyei közigazgatási bizottsági ülés d. e. 10 órákor.

Február 8. 9. Jegyző szigorlat.

Február 10. Városi közgyűlés d. u. 3 órákor.

Február 12. Az izr. nőegylet hangverseny estélye a »Fekete Sas«-ban.

Február 13. A biharmegyei kereskedelmi, ipar- és termény-hitelbank évi rendes közgyűlése. d. e. 9 órákor.

Február 13. A 48-as Népkör táncestélye a Zöldfában.

Február 19. Tiszti estély.

Február 20. A mezőtelegi vidéki takarékpénztár közgyűlése d. u. 3 órákor.

* **Hol lesz a járványkórház?** Ez a kérdés foglalkoztatja most a városházán a tanács-tagjainak az egynémelyikét. A gázgyár mellett nagy költséggel, minden kívánalmaknak megfelelően berendezett járványkórházat még ez évben be kell szüntetni. Akkorára gondoskodni kell másiktól. Még azonban az sincs megállapítva, hogy melyik területre helyezték el ezt a fontos közegészségügyi intézményt. Annyi bizonyos, hogy másutt alig van megfelelő hely, mint Várad-Olasziban és pedig a Nagy-Temető környékén. Papp János gazdasági tanácsos rövid időn megteszi véleményes jelentését.

* **Abszoláló joghallgatók.** Az első félév végén a jogakadémián a következő tizenöt joghallgató abszolált: *Bige* Sándor, *Burdán* Titusz, *Drimba* György, *Eleméry* Ferencz, *Kalmár* Lajos, *Kelen* Jenő, *Kabós* Béla, *Kinlovits* Pál, *Lukács* Ödön, *Sarkady* Imre, *Schweiger* Jenő, *Solli* Lajos, *Vattay* Bertalan, *Voda* György és *Weiman* Jenő.

* **A központi temető ügye.** A nagyvárad ujjvárosi központi temető ügyében a miniszter, mint nemrég közöltük, leírt Nagyvárad városához s kérte a főorvos véleményét arra nézve, hogy alkalmas-e közegészségügyi tekintetből a kijelölt terület központi temetőül. Dr. *Baróthy* Ákos már elkészítette véleményes jelentését, a mely szerint a *Rulikovszky*-féle temető s az annak déli részén, a magasán fekvő földek vízmentesek voltak, s mivel a várostól távol esnek, (?) temetőnek a legalkalmasabbak.

* **Tisza Lajos temetése.** Néhai gróf *Tisza* Lajos temetése a biharmegyei Gesztenma, szombaton délelőtt 10 órákor lesz a gyászisteni tiszteleten az ősi család összes tagjain kívül sokan lesznek Budapestről. Biharmegye diszes koszorút helyezett egykori főispánjának ravatalára. A temetésen *Beöthy* László főispán is részt vesz. Biharmegye kép-

nyugodni mindenben, hogy ez a két ártatlan kicsike boldog legyen...

— Meghalok, — mondta Pappné szomorúan — a nélkül, hogy valaki megértett volna...

Tamás ijedten hallgatta ezt a vallomást, — olyan hihetetlen volt előtte, hogy egy férjes asszony a boldogtalanságát emlegetse, Pappné halkán kérdezte:

— Sajnál egy kicsit?

— Hogyne kérem...

Hálásan nyújtotta a kezét és a szemét elfutották a könnyek.

— Ön még fiatal, ön még szépnek látja az életet...

— Kérem, nagysád... hát kérem... ne tessék sirni...

Pappné a szemére szorította a zsebken-dőjét.

— Hagyjon... ne háborgasson... oly jól esik már egyszer kisirni magamat...

Tamást mondhatatlan részvét fogta el és magának is az ajkát kellett harapni, hogy sirva ne fakadjon. Sápadtan, felindulva ismételtette:

— Hát ne... hát hagyja abba... kérem szépen...

Pappné most egyszerre a vállára borult, nedves haja a Tamás arcához ért, két karjával lázasan szorongatta a fiatal ember nyakát.

— Édes barátom... annyit szenvedek... Tizenegy év óta némán viselem sorsomat, de most már nem bírom tovább...

Tamás azt hitte, hogy rögtön el fog égni,

— Ne bántsa, — mondta, — sokkal kedvesebb így félhomályban... Ezért szeretem a telet... a sötétben cikkekzakkzó kályhafényért... Odakünn a hóval fődött háztetők, idebenn egy barátságos, meleg kuczkó...

Leült a karosszékre s az everlasting cipőjét odatartotta a kályhához. Tamás eleintén félt, de az asszony utóbb a családi viszonyokra vitte át a beszélgetést:

— Hány kis testvére van otthon?

Tamás felsorolta a testvéreit s az asszony nyájasan élesztette a nehezen induló beszélgetést.

— Hány éves a mama? Mit csinálnak otthon esténként? Tudnak-e a kicsinyek szavalni, mint az ő cserfes, rosszakodó *Klementinája*?

A Tamás szívét édes melegség járta át — egyszerre olyan otthonosan érezte magát a sötét, idegen szobában. Most beszélt legelőször bizalmasan valakivel, a mamáról, a szigorú apáról, a fényes diák-majálisról, a tancsiskoláról és az érettségi vizsga borzalmas részleteiről. Pappné a ki egy jó rokon odaadásával hallgatta, utóbb félbeszakította az előadást.

— Most vacsorát kell főzöm a kicsikémnek... de vacsora után beszélgethetünk még egy darabig...

— Bejőjtek? kérdezte Tamás.

— Nem... *Klementina* nem tud aludni, ha világosságot lát... Ide fogunk ülni megint a jó, meleg kályha mellé...

Tamás szintén hozott magának valami rágni valót, később pedig gondosan meggyújtotta az asztalon álló petróleumlámpát. Tíz óra is elmúlt már, mikor Pappné megint bekukkantott az üvegajtón.

— Nem alszik még?

— Oh kérem, dehogy, — szólt Tamás szeliden.

Pappné suttogásra fogta a beszédet.

— Csak éppen most aludtak el... *Klementinának* minden áron mesélnem kellett az üveghegyről és a kakasvárról...

Tamás bámulva vette észre, hogy Pappné egy új, világos bluzt vett magára, melynek széles matrógallérijából kifehérelt a vállának egy darabja... Ez némileg zavarba hozta őt, mert most jött rá legelső ízben, hogy Pappné még aránylag fiatal asszony.

— Miket csinált, míg egyedül volt? — kérdezte Pappné, míg a nagy korasszékben helyet foglalt.

— Vacsoráztam és olvastam a jogbölcészetet...

Most Pappné kezdett mesélni a leánykóráról, mikor még vonzó és regényes színben látta maga előtt az életet, míg egy napon, egy igen szomorú napon, a harminczkilenc éves Papp Sándor meg nem kérte. Mit tehetett volna szegény leány létére? Férjhez ment, mint annyi sok szerencsétlen, a ki a nélkül tér sírjába, hogy a szerelmet valaha megismerte volna... Az élet csunya próza és a boldogság elérhetetlen álom. De most már meg kell

viseletében Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, Szabó József, Balázsházy Bertalan, dr. Beöthy Pál, Szunyogh Loránd, Markovits Antal, Cziffra Kálmán, továbbá Nagyszalontáról csatlakoznak a megyei küldöttséghez Nagy Márton főszolgabíró, Baranovits Ferencz, Lovassy Ferencz és Szikszay Lajos. Nagyváradról azonkívül még többen utaznak el Gesztre; így dr. Bulyovszky József polgármesterrel a szabadelvű párt részéről Hlatky Endre pártelnök és Hoványi Géza alelnök vesznek részt a temetésen. Az ugrai választókerület szintén helyezte koszorút a ravatalra.

*** Jövahagyott közgyűlési határozat.** Biharvármegye decemberi közgyűlésén a nagyváradai és biharmegyei régészeti és történelmi társulatnak 200 frt segélyt szavazott meg. A belügyminiszter a vármegye közönségének ezen határozatát jövahagyta.

*** Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk altorjai Könczey Istvánné tegnap d. e. 10 órakor meghalt. A család a következő jelentésben adja tudni a gyászesetét:

Alulírottak szomorodott szívvel tudatják a legjobb leány, hitves, anya, testvér, sógoró és rokonnak altorjai Könczey Istvánné szül. Kaiser Alexandriának folyó hó 28-án d. e. 10 órakor élt 39-ik, boldog házassága 18 ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 29-én d. u. 3 fog Nagyut-u. 149 ik szám alatt levő lakásnál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s az olaszii sírkertben örök nyugalomra léteetni. Mely végtisztességtelre az elhunyt rokonai, barátai és ösmerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyváradon, 1898. január hó 28-án. Az örök világosság fényeskedjék neki! Altorjai Könczey István az elhunyt férje; altorjai ifj. Könczey István, altorjai Könczey Mariska, altorjai Könczey György az elhunyt gyermekei; özv. Kaiserné, szül. Schneider Mária az elhunyt anyja; Kaiser Ede, Kaiser Laura, Kaiser Mária, Kaiser Ferencz az elhunyt testvérei; altorjai Könczey József nejevel, altorjai Könczey Mária férj Vendler Nándorné, Vendler Nándor, altorjai Könczey György nejevel az elhunyt sógorai és sógoróje.

*** A tolonczház építése.** Schetz Károly nagyváradai vállalkozó a tolonczház építésére tett ajánlatához tegnap pótlólag beadványt intézett a városi árverelő küldöttséghez. Ebben kijelenti, hogy a mostani épületekből kikerülő ócska anyagokat rendes ajánlatban nem vették

figyelembe, ezuttal megajánl az ócska anyagokért 2750 frtot. Ennek figyelembe vétele mellett a Schetz Károly ajánlata 12 3/10 %-os engedményt mutat. Ince Izrael ajánlatában a megajánlt százalék-engedményeken felül még 650 frtot ajánl fel.

*** A Biharmegyei Takarékpénztár.** Nagyvárad ezen jönevű pénzintézete, ma szombaton délután 3 órakor tartja rendes évi közgyűlését, Kossuth Lajos-utcai helyiségében.

*** Hirtelen halálesetek.** Tegnap Nagyváradon két hirtelen haláleset fordult elő. Az egyik Berger Mór bémer-téri szesz nagy kereskedésében történt, ahol egy szegény napszámos ember hirtelen összeesett és még mielőtt orvosi segélyben részesülhetett volna meghalt. A halottnak a nevét eddig nem sikerült megállapítani, nála semmiféle olyan iratot nem találtak, amiből következtetni lehetne kiltérére. — A második haláleset a Pável-utczán történt, ahol Szabó Károly kötélverő összeesett és meghalt. Mindkét halottat a hullaházba szállították.

*** Körözött tolvaj.** Rigó Sándor bősörményi lakostól a múlt héten tíz libát, Varga Imre agyanottani lakostól pedig öt tyukot és nyolcz libát lopott el valaki. A tolvajt mindenféle nyomozzák, azonban eddig eredménytelenül.

*** A Polgári takarékos és segély-szövetkezet** holnap d. e. 11 órakor tartja évi rendes közgyűlését, mely okból a befizetések d. e. 9-től fél 11 óráig eszközölhetnek.

*** Aki a saját apját lopja meg.** Lenda Júon „p.-szk.-mártoni lakostól a múlt napokban nagyobb mennyiségű sertés húst loptak el. Lenda a lopást feljelentette a csendőrségnek. A csendőrség a tettest kinyomozta a káros fiának személyében, aki a lopást be is ismerte, a húst azonban nem lehetett nála megtalálni, mivel azt már eladta. A csendőrség jelentést tett a belényesi járásbírósnak.

A budapesti jégpályáról.

Jóízű apróságot közöl a Budapesti Tagblatt tegnapi száma a városi jégpályáról.

A szellemes hír így hangzik:

Mint mindennap — ha jégpálya volna ezt megengedte — úgy a tegnap is künt volt Olga kisasszony a jégen, hogy az ideg-erősítő sportnak hódoljon.

A szép, magas, nyulánk leányka, a hidegtől rózsapirosra vált arczával, ruganyos mozdulataival most is nagy feltűnést keltett. A titkos imádók egész serege volt szüntelen nyomában, hogy vala-

melyik megnyerje azt a kegyet, hogy vele, a jégkirálynővel korcsolyázhassék.

S benne, a hatalmas üvegtáblás váró, illetve nézőesernokban várta és nézte a bájos jégkirálynőt egy idős hölgy, a gardedám, a ki különben nagynénje volt Olga kisasszonynak. Az ő irigylendő tisztéhez tartozott természetesen az is, hogy az aranyost hazakisérje.

Beállott az est. A hölgyek csak úgy, mint az urak, siettek befelé, az öltözőbe, hogy megszabadulva korcsolyáiktól — ismét normális és hazatelni hajlandó halandókká váljanak.

Mindnyájan megtértek már, csak a jégkirálynő Olga kisasszony késett.

Utóvégre is türelmetlenkedni kezdett már a gardedám nagynéni és kisietett a csillogó jégtükrökre, hogy utánna nézzen Olga kisasszonynak.

A kihalt korcsolyázó helyen már, csak itt-ott keringet egy elkésett korcsolyázó; Olga kisasszony azonban nem volt ezek között.

A gardedám, a ki már erősen kezdte érezni a hideget, végleg elvesztette türelmét és kérdezősködött ettől is, amattól is, hogy nem látták e Olga kisasszonyt. Mindenki látta — felelték egyértelműleg a meginterpelláltak — csak azt nem tudjuk, hogy hova tűnt oly egyszerre?

A pesszimisták nem tartották azt sem lehetlennék, hogy talán a jégpálya valamelyik felügyelet nélkül hagyott részén beszakadt és víz alá került a jégkirálynő! Erre a hírre a halálra rémült néni rettenetes jajveszékélésbe kezdett.

Az összes személyzet átvizsgálta erre a jégtükröt, azonban sehol sem talált rajta még csak akkora lyukat sem, a melyen egy gombostű befért volna, s így annál kevésbbé olyat a melyen át egy 46 kilogramm súlyú szépség — mert hát szívbéli aggodalmi közepette ezt is elárulta a nagynéni — a vízbe kerülhetett volna.

Végre hosszas utánjárás és kérdezősködés után, a melyek folyamán az aggodó nagynéni fűnek-fűnek leírta az eltűntet, — hír érkezett, — amely azonban rosszabb volt, mint a győtrő bizonytalanság.

Egy szolgál, meg egy künt, a kocsiakon bóbiskoló bérkocsis határozottan állították, hogy igen is látták azt a szép kisasszonyt — úgy 5 óra tájban — a mint egy elegáns fiatalemberrel kocsi alá ült és sebes vágásban elhajtattott.

A legelső, a mit az elborzadt nagynéni — a

— az arca majd lángot vetett a hőségtől... Először életében érzett ily közel asszonyi testet, — lábai remegtek a felindulástól. Maga sem tudta, mi történik vele — egyszerre csak oda szorította égő ajkát az asszony fehér vállához:

— Hát ne... hát ne... mondta öntudatlanul.

Pappné most fölkapta a fejét és könnyes szeme szikrázva tapadt arczába.

— Szeret? kérdezte elakadó lélekzettel, fog engem szeretni egy kisé?

És Tamás dadogva felelt:

— Kérem, igen... kérem, fogom szeretni... de ne sirjon, mert nem nézhetem, hogy ilyen szomorú... *

Tamás nem aludt ez éjjelen, Hihetetlenül, a láztól kipirulva kérdezte magától hajnal felé: — Csakugyan igaz-e, hogy egy idegen asszony a nyakamba borult?

Nem lehetett benne kétség, mert még most is érezte az asszony hajának illatát, Tamás az egész szövegtől pontosan elismételte magában és még sem tudta egészen megérteni, miképp történhetett mindez? — Hol vettem a bátorságot, mondta, hogy egy férjes asszony vállát megcsókoljam? — És eszébe jutván a Pappné könyveit, néma siránkozása, tizenegy éves boldogtalansága. Tamás megdöbbenve bujt el a vánkosok közé:

— Mint fogja röstellni — gondolta — ha világos nappal minden az eszébe jut!

Reggel lopva surrant át az előszobán, mikor Pappné a kicsikéit öltöztette Délben, a hogy az ebédet megette, végigkóborolta Józsefváros utcáit, mert félelem fogta el arra a gondolatra, hogy Pappné az előszobában találkozhatik. Öt óra is elmúlt már, mikor végre a hazamenetelre elszánta magát, de majdnem leroskadt ijedtében, mikor az asszony eléje lépett a konyhából.

— Megjött az uram — susogta Pappné — egészen váratlanul jött meg, mert a torkát meghűtötte a kupéban...

— Meghűtötte kérem? — szólott Tamás akadozva.

— Eppen most főzöm neki a bodzatheát... Tamás nem gyujtott odabem gyertyát, hanem dobogó szívvel vigyázott a László és Klementina lármájára. A gyerekek éles hangjába olykor egy kínos köhögés vegyült s Tamás ámulva hallgatta, a mint az asszony gyöngöden szól a férjéhez:

— Csak forrón, apácskám, így gyógyulsz meg tőle bizonyosan!...

A sötét udvarból kicsillogtak a világos ablakok és Tamás most százszorososan elfogta a tegnapi elhagyottság érzése. Az ócska csipkefüggönyön át kibámult a téli este fehérségébe, melyen nehéz árnyékok feküdtek. Alatta zongorázott valaki a második emeleten, átellenben pedig egy szorgalmas varrógépecske kattogott

az udvari lakásban. Tamás, a kinek a torkát folytogatták a könnyek, szomorúan gondolta: — Csupa meleg, bizalmas fészkek, csak én vagyok egyedül, elhagyatva...

Keservében szunyókálni kezdett a karoszek ölében, de egyszerre rémülten felriadt:

— Bácsi, — mondta valaki a lábánál, — apa azt üzeni, hogy jöjjön át!

Klementina volt, a ki észrevétlenül belopózott az alvó Tamás szobájába.

Tamásnak megdöbben a szíve, mert egy pillanatig arra gondolt, hogy Papp miandent tud. Hogyan jelenjék meg a férj előtt, akinek felesége tegnap az ő haját csókolta? Hátha gyorsan összecsomagolná kis czók-móját s bucsu nélkül távoznék ettől a boldogtalan tűzhelytől? De csakhamar belátta, hogy ez csak ostobaság volna s izgatott mosolylyal szól a várakozó kicsikének:

— Jövök, Klemmike, jövök, csak kissé rendbeszedem a hajamat...

Mikor Tamás tíz percz múlva bekopogtattott, egy félelmesen rekedt hang kiáltotta eléje a szabad-ot. Tamásnak ég felé állt minden haja szála, de rögtön kiderült, hogy a szegény Papp Sándort nem féltékenység, hanem a legnagyobb mérvű torokkatarus fosztotta meg ennyire a hangjától...

A házigazda barátságosan kezét rázott vele, majd tréfásan mutatott a gégjére.

— Ma nem tudnék föllépni az Operában.

— Miért kérem? — mondotta az együgyű

szörnyű hír hallatára — cselekedett, az volt, hogy hanyatt ájult.

Hogy is ne! hiszen már 9 óra rég elhunyt.

Mikor a résztvevő lelkek életre locsolták az élettelen nagynéit, ez rögtön a telefonhoz rohant, hogy első sorban is a szülőket, másodsorban pedig a rendőrséget értesítse a szerencsétlenségről.

Hogy azután Olga kisasszony papájának irodája helyett egy a Külső-Soroksári uton levő fateleppel kötötte össze őt a böles központ, — a mely fateleptől aztán hiába kérte a kikapcsolást — az természetes.

Ejfel felé járt már az idő, s a végleg elcsüggedt nagynéni már be is üzent — egy bérkocsissal — a központnak, hogy — az Isten szerelmére — kössék már össze a papa irodájával, mikor robogó kocsin megjelent az eltűnt Olga kisasszony; — üdén és egészségesen.

Bokros távolmaradásáért aztán a következőket mondta el menség-képpen.

Egy délibáb-utczában lakó barátnőjének a bátyja izenetet hozott a jégre, hogy barátnője nagyon beteg és nagyon szeretné őt látni.

A fiatal ember kocsija künnt várt, — gondolta tehát egy fél óra alatt megfordulnak, — hát elment a fiatal emberrel a szenvedő barátnőjéhez. Azonban a félórából egy kovássá több lett, — mert a barátnő nem volt annyira beteg, hogy a legutóbbi jurista bálon szerzett személyes tapasztalatairól sok érdekest ne tudott volna elmondani. Hogy a nagynéni mit szolt aztán erre az eredeti magyarázatra, arról nem beszél a B. T.; csak azt füzi ehhez a hamis historiához. Lám, hogy a dolog ilyen simán történt és folyt le, az egyedül csak a Telefon ezélszerű berendezésének köszönhető, a mely Telefon azt, a ki a Palatinus utczában levő irodával meg a rendőrfőkapitánysággal óhaját beszélni, összeköti a Külső-Soroksári uton leledző egyik fateleppel.

Micsoda botrány s micsoda baj támadhatott volna abból, ha apa és esetleg a rendőrség is megtudták volna Olga kisasszony eltűnését?

Ki tudja, hány tuczat rendőrt mozgósított volna B é r c z y kapitány az eltűnt jégkirálynő keresésére.

Igy azonban a fenyegető helyzet közmegelegedésre oldódott meg, — egyedül a Külső-Soroksári uti fatelep irodája elégedetlen, mert ez azóta még mindig a Városligeti jégpálya Csarnokával van

összekötve és sejtelve sincs arról, hogy miként szabaduljon ki és meg ettől az összekapcsolásból illetve től?

EGYESÜLETEK.

Választmányi ülés a kath. körben.

A vasárnapi közgyűlés előkészítése ügyében látogatott ülést tartott ma a kath. kör igazgató-választmánya.

Jelen voltak: *Palotay* László, *Dus* László, *Dencs* János, *Böszörményi* Géza, *Mihutz* Péter, *Géczy* Lajos, *Gálbory* Sámuel, *Janky* József, *dr. Mártonffy* Bogdán, *Bereczky* Géza, *Gabriely* Lajos, *Grám* Szilveszter, *Gyalokay* János, *dr. Schweiger* Ede, *Karger* Sándor, *Csatáry* József, *Weidlich* István, *Stark* Gyula, *Kádár* János, *dr. Vucskics* Gyula.

Dus László megnyitja az ülést s felolvastatja a közgyűlés elé terjesztendő számadásokat, költségvetést és a titkári jelentést.

A választmány mindhárom elfogadta s ennek kapcsán azt javasolja a közgyűlésnek, hogy adja meg a felmentést a pénztárnoknak s mondjon köszönetet az ő fáradozásáért.

Miután a vasárnapi közgyűlésen két évre szóló tisztújítás is lesz, a választási jelölésekre került a sor.

Az elnökséget felkéri, hogy maradjon meg a következő ciklusban is.

Az elfoglaltsága miatt lemondó titkár helyébe *Imrik* Gusztávot fogja jelölni a választmány a közgyűlésnek.

A választmány is új választás alá kerül és egyúttal kiegészíti magát az alapszabályok értelmében 36 tagra. Az új választmány tagjainak olyanokat fog ajánlani a közgyűlésnek a választmány, akik élénk részt vettek eddig is a kör életében s reményt nyújtanak sikeres működésre.

Új tagokul is többeket vett fel a választmány, köztük *Száhlender* Károly mérnököt, *Keller* József ez. őrnagyot, *dr. Türr* Lajos főreáliskolai tanárt, *Mares* Károly vendéglőst stb.

A közgyűlés programjai sorrendjének megállapítását az elnökségre bízta a választmány.

Végül tekintettel arra, hogy a holnapi közgyűlésen fogja elfoglalni elnöki székét báró

— Most itthon leszek egy-két hétig, jó dolog volna, ha minden este bejönne. . . .

Pappné pedig óvatosan sugta a fülébe:

— Pá, kis Tamás, aludjék jól és álmodjék rólam az éjszaka. . . .

A Tamás lelkében rémes szörnyetegek viaskodtak a hosszú éjszakán át. A szerelem letépette a Becsületet, de utóbb a derék Szánalom segítségére jött a Becsületnek s közös erővel leigázták az ágaskodó Szerelmet. A Szerelem még vonaglott egy darabig, de végre is csufosan elpusztult.

Tamás a következő levelet hagyta másnap az asztalán:

Mélyen tisztelt Nagysága!

Kérem sziveskedjék tudomásul venni jelen felmondó soraimat. A zongorázások zavarnak tudományomban és kérem az átkozott férgerkől is lehetne beszélni. . . . Sokszor nem nyom be szememet. Kérem, ne méltóztassék haragudni rám, 15-én költözködöm és kérem, csókolom a kezét.

Alázatos szolgája

Ifjabb Hodályi Tamás.

A levelet az asztalon hagyta és lopva kisorsrant a lakásból. És Tamás megvult győződve, hogy most sokkal tisztességesebben cselekedett, mint Gaston gróf vagy Bligny herceg.

Gerliczy Ferencz, elhatározta a választmány, hogy közgyűlésnek, melyre kéri, hogy a tagok minél nagyobb számban jelenjenek meg, különleg és ünnepies színezetet fog adni.

IRODALOM.

— **Szomaházy újabb történetei.** Mint annak idején megemlítettük, a *Lampel* Róbert féle *Magyar Könyvtár* czímen megindult életre való vállalat újabb ismét 6 füzettel lépett az olvasó közönség elé. Bizvást megveheti és elolvashatja mindenki ezeket a füzeteket, mert tényleg a javát találják meg annak bennük, amit az újabbkori szépirodalom produkált. Az egyik füzetben — számszerint a 16-ikban *Szomaházy* István történetei vannak. Ez a 8 történet teljes erejében, minden rokonszenves tulajdonsága teljében mutatja be *Szomaházy* t, a polgári történetek kedves humoru íróját. Minden dolgának meg van egy kis pikáns mellékíze, de soha sem sérti a jó ízlést. Könnyedén cseveg inkább, semmint elbeszélne, de a mit mond, abban ott a derű, a jó íz, meg az ötletes fordulat. Igazi humorista, mert nem keresi a humoros hatást, hanem őszinte impresszióból írja meg, szeretetre méltó pongyolással kurta kis történeteket. Az ügyes apróságokból egyet, a leg-hosszabbat és legtartalmasabbat mutatványképpen közöljük. Ezt a történetet — szemmel láthatólag — nagyobb gondnal és több bensőséggel írta meg, mint szokott apróságait. A füzeteknek — mint a többinek is — 30 fillér az ára. Ez bizony jó könyvért potomság, *Szomaházy* 8 elbeszélése pedig még mostoha testvérek között is megér ennyit. —i.

TANÜGY.

Az ipariskolai bizottság ülése.

Nagyvárad város iparos tanoncz-iskolai bizottsága tegnap délután ülést tartott a város-házán. Jelen voltak: *Ragány* János elnök, *Bertsey* György, *Aufricht* Mór, *Andriska* Károly, *Guttman* József, *dr. Mártonffy* Bogdán, ifj. *Cser* János, *Máthé* Lajos, *Láng* József, *Szűts* Izsó, *Jankovits* János, *Sztarill* János, *Kovalik* János, *Békésy* János, *Stark* Gyula, *Krúger* Viktor, *Tarsoly* Ferencz és *Havassy* Zsigmond.

Az ipariskolai igazgató: *Szűcs* Izsó jelentésében közli a bizottsággal, hogy az iparostanoncziskolába 1043 tanoncz iratkozott be. A mulasztások kevesbednek. A kézügyességi tanfolyam életbe van léptetve, s működik a továbbfejlesztő tanfolyam is; a népszerű felvadások vasárnaponként szép közönség előtt folynak le.

Az igazgató jelentését tudomásul vették.

A kormány a szünidei tanfolyamra *Lánczy* József és *Domokos* Andor ipariskolai tanítóknak 200—200 frt segélyt utalt. A bizottságtól még további 100—100 frtot kérnek.

A bizottság a kért segélyt megszavazta.

A különböző valláshoz tartozó hitoktatók a valásoktatásért némi díjazást kértek.

A bizottság a kérelmet teljesíthetőnek nem tartja, mivel az elemi iskolában teljesített hitoktatásért sem kapnak díjazást. Különben is ha minden felekezet lelkésze minden osztályt akarna hitoktatásban részesíteni, nem volna elég helyiség.

A miniszter leiratot intézett, a mely szerint az ezredév emlékét minden évben meg kell ünnepelni, alkalmas módon.

Kiadták az ügyet az ipartestületnek, hogy az ipariskolai igazgatóval együtt tegyenek véleményes javaslatot.

Dr. Mártonffy Bogdán telentést tett, hogy megtekintette a *Szedlarikné* nőipariskoláját s azt minden tekintetben kifogástalannak találta. Örvedetes tudomásul vették.

Tamás, — a ki még mindig nem tudta, mit beszél.

— Miért? Teringettél, azt hiszem, hogy a hangom nem egészen szilárd a felső regiszterekben.

Pappné nevetve vágott közbe:

— Es mert az Operában nem játszhatik ma este, mindenáron harangot és kalapácsot akar játszani kegyeddel. . . .

Tamás csodálkozva nézett az asszonyra, a ki ilyen nyugodtan tud nevetni és élámulva gondolta:

— Bizony Isten, nem látszik rajta, hogy annyira boldogtalan. . . .

Helyet foglaltak az asztal mellett és vigan esörgették a kicsiny elefántcsont kockákat. Tamás már látott életében néhány ezer különböző férjet, de sohasem látott olyan sajnálni valót, mint ez a tehetetlen beteg. Rövid nyakát egészen körülzáncolta egy vastag damaszt szalvéta s a szegény Papp szinte megörnyedt, megöregedett, a mióta utoljára látta. Tamás, míg a harang dus nyerevényeit maga elé szedte, keserű vádat érzett a lelke mélyén.

— Ha tudná, hogy tegnap este mi történt? . . . Milyen bizalommal néz a szemébe, holott tegnap! . . . Szeretném kitörölni az életemből azt a szerencsétlen estét! . . .

Mikor Tamás éjjelfelé elbucszott, Papp Sándor kérdőleg nézett rá a szalvéta meleg sánczaiból.

Igazságszolgáltatás.

Lövöldöző legény.

Egy falusi táncmulatságnak az utolsó jelenete játszódott le tegnap a kir. törvényszék előtt.

A vádlott egy fiatal serkedező bajszu ember volt, akit azzal vádoltak, hogy meg akarta löni az egyik barátját, azonban a golyó nem a kiszemelt áldozatot érte, hanem helyette két más embert talált. Mindkét sebesült kigyógyult ugyan, azonban sokáig feküdtek betegen és az egyik csak hónapok múlva fogja használni tudni a kezét.

Fugyi-Vásárhelyen a múlt év november 17-én a községi korcsmában nagy táncmulatság volt. A táncmulatság közben az egyik legény ifj. **Kelemen** Lajos a falu legszebb leányával táncolt **Gergász** Juliannával. A tánc közben oda ment a tánczolóhoz **Várad** István és **Kelemen** ellökte tánczosnéja mellől és öt durva szidalmakkal illette.

A mulatság ezután zavartalanul folyt, míg végre reggel felé haza indultak. A kapuban **Várad** megvárta **Kelemen** t, akit heves szóváltás után pofon vágott.

A heves vérű legénynek sem kellett több. A két sértés és a működő bor feltűzte és bosszút esküdött féktelen haragjában, azután felvett egy fegyvert, azt megtöltötte és azután utánna rohant **Várad**nak. **Várad** pedig legénytársaival együtt várta **Kelemen** botokkal felfegyverkezve, mert még mindig nem elégelte meg **Várad** meggyalázását, akit el akartak verni.

Kelemen Lajos azonban megelőzte őket, mert mikor épen megakarták támadni, rá fogta **Várad**ra a fegyvert és elsütötte azt.

A lövés nem **Várad**ot találta, hanem **Gergász** Jánost és **Géczei** Károlyt.

Gergásznak a kezébe ment a golyó és a csontot össze ronsolta, úgy hogy még most sem tud dolgozni; **Géczeinek** a mellébe furódott a golyó és a hátán jött ki. A törvényszéki orvos véleménye szerint a sebesülés oly súlyos volt, hogy a legkritikább esetek közé tartozik, hogy bele nem halt sebébe.

Ifj. **Kelemen** Lajost pedig még az nap letartóztatták a csendőrök és behozták **Várad**ra az ügyészséghez, ahol azóta fogva van.

A végtárgyaláson **Kelemen** a cselekményt beismerte s mentségül részeg voltára s meggyalázására hivatkozott.

A tanúk mindannyian igazolták azt, hogy a vádlott **Várad**ot akarta meglöni s hogy ez neki nem sikerült, annak az oka nem ő volt.

A tanúk meghitteltetése után dr. **Korn** Lajos ügyész rövid, de érvekben gazdag beszédben bizonyította a vádlott bűnösségét és kérte megbüntetését, míg a védő dr. **Ritók** Géza a vádlott ártatlanságát bizonyította.

A törvényszék a vádlottat két évi börtönre ítélte, amiből egy hónapot kitöltöttnek vett és a vádlottat ideiglenesen szabadlábra helyezték.

Az ítélet ellen vádlott és védő felebezett, ügyész is szigorításért és eltérő minősítésért.

Gyujtogató fiatal ember. Egy fiatal ember alig husz éves állt tegnap a törvényszék előtt gyujtogatásért. **F u c s Péternek** hívják a fiatal, ki a múlt év augusztusában egy éjjel felgyujtotta nagybátyjának **Fucs** Mironnak a házat azzal a szándékkal, hogy öreg és tehetetlen nagybátyja égjen bele a házba. A tüzet azonban még ideje korán eloltották, **Fucs** Pétert pedig pár nap múlva elfogták. A végtárgyalásnál kitűnt, hogy az orvosi vélemények a vádlottnak elme állapotára vonatkozólag el-

térnek egymástól és a vádlottat ujabban megfigyelés alá helyezték és a véleményeket felülvizsgálásra kiadták.

MULATSÁG.

Nyomdász-bál. A nagyváradi könyvnyomdászok — mint minden évben — úgy az idei farsangi időnyből is ki akarják venni részüket egy mulatság rendezésével. Elhatározták ugyanis, hogy **február hó 20-án a «Zöldfa» összes termében bált rendeznek.** Egelőre csak ennyit határoztak el a mi nyomdászaink, de most már gyülekeznek, fáradoznak azon, hogy minél élvezetesebbé, fényesebbé és sikerültebbé tegyék ezt az estélyt. Hiszszük, hogy nem megy kárba fáradozásuk és siker fogja koronázni mulatságukat.

Felolvasás a velencei Népkörben. A velencei »Népkör« ma este tartja meg az idén negyedik felolvasó estélyét tánczozal egybekötve. A felolvasó estély műsora a következő:

1. Szavaltat. Tartja **Bernáth** Aranka k. a.
2. Felolvasás. Tartja: Dr. **Edelmann** Menyhért.
3. Vig monolog. Előadja: **Kiss** Sándor joghallgató.

A műsor után szokás szerint tánc lesz. Ezen estélyekre külön meghívók kibocsátva nem lettek, hangm ez uton hívja meg a kör elnöksége az érdeklődő közönséget.

Az estély kezdete pontban 8 órakor. Belépti díj 1 korona, mely czímen befolyó tiszta jövedelem a kör szükségleteinek fedezésére fordítatik.

Hivatalos közlemény.

Az adó-lajstromok közszemléje. Az 1890. évi I. t. cz. 25 ik §-a értelmében a város területén lakó egyenes állami adót nem fizető utadó kötelesek 1898. évi kivetés lajstromai elkészülvén, ezen lajstromok a mai naptól számitandó 15-ig napig a városi adóhivatal udvari hátsó épületében közszemlére ki lesznek téve. Ezt oly hozzáadással hozom az érdeklődők tudomására, hogy a kivetés ellen esetleges kérényüket a határidőn belül dr. **Bulyovszky** József polgármester urhoz beadhatják. Kelt Nagyvárad, 1898. január hó 28-án, **Bordé** Ferencz adóügyi tanácsos.

Közönség köre.

Adakozás.

Az Erzsébet leányárvaház részére a karácsonyi ünnepre adakoztak:

Dr. Schlauch Lőrincz 50 frt., Pável Mihály 15 frt., özv. báró Gerliczy Felixné ivén: özv. báró Gerliczy Felixné 10 frt. 38 liter bab, 26 dr. zsál, 28 kalács, 3 véka répa és 12 darab seprű, Meskó Boldizsárné 2 frt., Nagy Lajosné 3 frt., dr. Soltz Albertné Hedvig leánya emlékére 5 frt., Ember Gézáné 12 üveg bor, Csapó Sándorné 1 frt., Albertine Suppersz 50 kr., Csapó Erzsike 50 krajczár, Csapó Péter 1 véka burgonya, 7 drb. sütőtök, Ince Sándor félvéka burgonya, N. N. Ev. félvéka tengeri, N. N., M. B. egy véka tergeri, N. N., M. L. 20 kr., Bene József félvéka burgonya, Magyar E. 50 kr., N. N. né 2 frt., Szabó János 10 kr., Óváry Sándor 50 kr., Óváry Sándorné 1 frt., Óváry Panka 50 kr., Óváry Klári 50 kr., Zsombóri Ludmilla 1 frt., Óváry Dezső 1 frt., Puhisztál Béla 1 frt., Gr. Zichy Ferencz 15 frt., Buday Elemér 1 frt., Gr. Vass György 5 frt., Mann Ferencz 50 kr., Kautt Sándor 2 frt., Bodó Bertalan 1 frt., Osztierlas m Ármin 1 frt., Stéján Elza 1 frt., Stéján Ferencz 1 frt., Stéján György 1 frt., Stéján Róza 1 frt., Stéján István és neje 5 frt., Moskovits József egy zsák liszt, egy zsák kása, egy zsák árpakása, Andrányi Lajos 5 frt., Kaddabó Sándor 20 frt., Szentjánosi uradalom 84 kg. kása, 85 kg. bab és két zsák burgonya, Fűchsl Mór 5 frt., Des Escherolles Károly 5 frt., Reismann Mór 5 frt., Stern Márton 5 frt., Berger Dániel 5 frt., Beóthy László 5 frt., özv. Lukács Miklósné 5 frt., Bartos Gáborné 2 frt., özv. Bende Lajosné 1 frt., Báró Luzenszky Lenke 3 frt., özv. Lindenmayerné 2 Kováts Béláné 2 frt., Kenéz Sándorné 2 frt., özv. Kálmán Ferenczné 2 frt., N. N. 1 frt., özv. Tulics Józsefné 1 frt., N. N. 1 frt., Koliner Miksa 2 frt., özv. Nagy Moritzné Vértés 5 frt., Szunyogh Péter 2 frt., Markovits Vincze 1 frt., Grbrouy Endre 10 frt., Olasz Elemérné egy zsák liszt, két zsák burgonya, Olasz Elemér 5 frt.,

Báró Wildburg Adolné 2 frt., Báró Königswarter Hermanné 20 frt., özv. gr. Bathányi Józsefné 10 frt., Gr. Kornis Adél 1 frt., Báró Mannsberg Mathild 1 frt., Lukáts Antal 5 frt., Szokoll Józsefné 7 liter mogyoró és 2 frt., Pokorny Johanna 5 frt., Heléne Artaria 2 frt., Sarolta Stipsisz 2 frt., Fraknoi Vilmos 10 frt.

(Folytatjuk.)

TAVIRATOK.

A főrendiház ülése.

Budapest, jan. 28. (Saját tud. táv.) A főrendiház ma délelőtt Károlyi Tibor elnökle alatt ülést tartott. Az elnök **Tisza** a Lajos fölött szép bucsubeszédet mondott. Az elhunyt főurnak — ugymond — barátai és ellenfelei nem tagadhatták meg tőle becsülésüket. Királya hü emberét, hazája hasznos fiát vesztette el benne. A ház érzelmeit tolmácsolja, midőn részvétüket jegyzőkönyvbe véteti. (Helyeslés.) Ezután az ujonczia javaslatot megszavazták.

Tisza Lajos gróf temetése.

Budapest, jan. 28. (Saját tud. táv.) Tisza temetésén az összes miniszterek jelen voltak. A király képviseletében Hunyady Kálmán főszertartásmester jelent meg. Voltak minden pártból nagy számmal; tábornokok szintén és beláthatatlan gyászoló tömeg. A halottat Szász Károly ref. püspök bucsuztatta el. Temérdek koszoru borította a díszes ravatalt. A király Tisza Kálmánhoz a következő táviratot intézte: Tántoríthatlan, kedvelt hivemet vesztettem a halottban, kibem a haza egyik érdemekben gazdag fiát gyászolja.

Diszelőadás Vilmos császár tiszteletére.

Budapest, jan. 28. (Saját tud. táv.) **Vilmos** császár születésnapja alkalmából a berlini királyi operaházban legfelsőbb rendeletre diszelőadás volt, melyen a császár, a császárné, a szász királyi pár, a württembergi király, a hesseni nagyhercegi pár, Heinrich herceg neje, Adalbert, Ágost-Vilmos és Oszkár herczegek voltak jelen.

Szenzációs öngyilkosság.

Budapest, jan. 28. (Saját tud. táv.) **Laban** József vasuti hajózási főfelügyelő a Városligetben agyonlőtte magát. Fél a paralizistól, amelynek szimptomait már észlelte. Felesége és 4 gyermeke maradt hátra.

A görögök kívánságai.

Budapest, jan. 28. (Saját tud. táv.) A görög kormány mindent elkövet, hogy rábirja a porlót a törökök által megszállott, nem Thessaliához tartozó néhány hely kiürítésére, rámutatván arra, hogy az a megszállás szerződés-ellenes.

Megtámadott ágyunaszádok.

Budapest, január 28. (Saját tud. táv.) A »Morning Post« jelenti Sisutból tegnapi kelettel: néhány egyiptomi ágyunaszád nemrég a Niluson felfelé a hatodik vizesésig hatolt, de kénytelen volt visszatérni, minthogy a dervisek ágyukkal lövöldöztek rájuk és a Nilus medre keresztbe vont lángokkal volt elzárva.

Ítékezés Weyler pörében.

Budapest, jan. 28. (Saját tud. táv.) Weyler pörében azt indítványozta az államügyész, hogy a vádlottat két havi fogságra ítéljék.

Letartóztatott londoni szerkesztő.

Budapest, jan. 28. (Saját tud. táv.) A »Times«-nek jelentik Johannesburgból f. hó 27-éről: A »Johannes burger Times« szerkesztőjét letartóztatták ama vád alapján, hogy a végrehajtó tanács tagjait megsértette azzal az állításával, hogy közülök néhányan pénzt kaptak a dynamitársaságtól.

Spanyol hadihajók összevonása.

Budapest, január 28. (Saj. tud. táv.) Bermejo tengerészeti miniszter elrendelte, hogy a spanyol hajóhadat Cadixnál összevonják. Egy gőzös élelmi szerekkel és szén fog oda szállítani. Egyik lap azt mondja, hogy elővigyázatból intézkedéseket tettek Woodfort amerikai követ házána őrizésére.

KÖZGAZDASÁG.

A talaj okszerű mivélése.

— Hoffmann Henriknek Tenkén tartott felolvasásából. —

A tavaszi, szalmás-gabona félek között a tavaszi-buza tavaszi-árpa és zab bírnak első pontossággal.

A tavaszi-buza kiváló pontossággal bír a mostani viszonyok között, mert a kedvezőtlen nyári és őszi időjárás miatt részint rosszul előkészített, talajba részint csak nagyon későn vetették el az őszi-buzát, úgy hogy a legtöbb buzavetésünk csak nagyon silányan ment neki a télnek, sőt nagy részét még csirázás alatt érte a fagy. Ehhez járul: még az eddig uralkodott száraz hó nélküli tél is, a mi az amugy is igen gyenge őszi vetéseinket nagyon megviselte.

Szóval nagy kilátásunk van reá, hogy igen sok őszi buzát ki kell majd szántanunk. S miután evvel szemben, a mostani jó buzaárak mellett semmi más gabonaféle nem kárpótolhatja a gazdát, legcélszerűbben teszi, ha magának tavasz vagy járó buzát szerez be s a vetetlen maradt vagy kiveszett őszi helyett ezt veti el.

Persze valami nagyobb, egész vidékek szükségletét fedező mennyiséget nehéz lesz beszerezni, mert egyrészt csak kis mennyiségben természetik hazánkban, másrészt a Bánátban, hol legnagyobb mennyiségben természetik, alig volt a múlt évben valami termés s az is valószínűleg elfogyott már. De azt hiszem a »Biharmegyei Gazdasági Egyesület« készségesen kezére járna a biharmegyei gazdáknak, hogy akár tavasz-buza, akár járó-buza maghoz jussanak.

Ha kiveszett őszi-gabona helyébe akarjuk vetni a tavasz- vagy járó-buzát, szükséges lesz tavasszal lehető legkorábban, akár februárban is, ha tehát lehet, egy keskenybarázdájú közép-mély szántást adni a földnek. Míg ha vetetlenül maradt őszi szántásunk van, nem szükséges azt újból megszántani tavasszal.

De akár egyik, akár másik esetben célszerűbb lesz a magot legkésőbb márczius 15—20-ig a földbe hozni. Sőt elvethetjük bátran akár februárban is, ha a talaj kiengedett és nem tulságos nedves.

Legcélszerűbb lesz sorvetőgéppel vetni, de akár sorba, akár szórva vetünk, jó lesz vetés után a földet nem tövisboronával töviselni, hanem egy könnyű fogas boronával megforgatni.

Hengerezni akár vetés előtt, akár vetés után nem lesz célszerű. Indokolt lehet a vetés előtt az esetben, ha oly rögökkel van dolgunk, melyeket a fogasboronával nem vagyunk képesek széjjelzuzatni. Vetés után pedig csak akkor hengerezzünk, ha kötött száraz talajba

vetettük a magot, mely esetben jobban és hamarabb fog kikelni a buza.

A vetést valamivel sürűbben eszközöljük, mint az őszi buzánál.

A tavasz-árpa egyike a legigényesebb növényeknek. Kis gyökérzete lévén, megkívánja, hogy sok könnyen felvehető tápanyag álljon rendelkezésére. Szóval jó erőben levő talajba vessük.

A tavasz-árpa megkívánja a jól megmunkált porhanyó, gyommentes talajt, s éppen azért legjobban diszlik a trágyázott és jól megmunkált porhanyó, gyommentes talajt, s éppen azért legjobban diszlik a trágyázott és jól megmunkált répa a tengeri és burgonya után. Kalászosok nem jó előveteményei.

De akár mi az előveteménye a tavasz-árpanak, alája ősszel megszántani a talajt el ne mulasszuk, mely esetben legtöbbször nem is kell a földet tavasszal újból megszántani, hanem a magot egyenesen az őszi szántásba vethetjük. Míg ha az őszi szántás a téli esőzés miatt nagyon összetörmődött, úgy szükséges lesz korán tavasszal egy keskeny barázdájú közép-mély szántást adni a földnek.

A tavasz-árpat minél korábban vessük el, mert a hideg iránt nem érzékeny és a korai vetést nagyon meghálálja.

Vetés után könnyű fogasboronával fogasoljunk.

A hengerezést lehetőleg mellőzzük. De ha hengerezzük, úgy jó lesz utána a fogasboronát eresztetni.

Ha ősszel nem tudjuk a tavasz-árpa alá a talajt megszántani, célszerűbb lesz e helyet inkább zabot vetni, mert ez nem olyan igényes növény, mint a tavasz-árpa.

A zab a legigénytelenebb növény valamennyi szalmás-gabona féle között. Ez azonban nem jelenti azt, mintha a jó talajt, a jó mivélést meg nem hálálná. De bizonyos az, hogy a rossz talajon, rosszul munkált földön a szalmás-gabona félek között még legjobban ez fog sikerülni.

Megterem a legkülönbözőbb talajokon s előveteménye iránt sem válogatós, habár a zab is legjobban fog sikerülni trágyás kapás növény után, kivált ősszel meg is tudjuk alá szántani a földet. De ilyen jó helyet ritkán juttatunk neki. Kevésbé jó elővetemények az őszi kalászosok, de sokszor ezek után is kénytelenek vagyunk vetni, s a jobb talajokon kielégítő terméseket is fogunk kapni, ha alája ősszel mélyen megszántottuk a talajt.

De bármi legyen az előveteménye, ha ősszel mélyen megszántottuk a talajt, úgy szükségtelen lesz tavasszal újból megszántani a földet. Míg ha csak tavasszal szántjuk fel az elővetemények tarlóját, úgy keskeny barázdájú közép-mély szántást adjunk a földnek.

A vetést akár februárban is, de legkésőbb márczius közepéig eszközöljük, mert a fagy iránt nem érzékeny s igen meghálálja a korai vetést.

Vetés után inkább könnyű fogasboronát, mint tövisboronát használjunk.

A mi a szalmás-gabonafélék trágyázását illeti, lehetőleg kerüljük el az állótrágyával való közvetlen trágyázást, mert a frissen trágyázott földbe vetett gabona könnyen megdől, de magának a termésnek minő- és mennyiségére is rossz hatással van. Azonkívül nagyon elgázosítja a gabonát is.

De ha már okvetlen trágyázni kell kalászos alá, úgy még legjobban megtűri azt az őszi-árpa.

De akár árpa, akár más kalászos alá kell trágyázni, ne trágyázzunk erősen s lehetőleg érett trágyát használjunk. S ne a vetés szántással hozzuk azt a talajba, hanem a vetés szántást megelőzőt talótdrés vagy heverőszántással.

Azonban, ha csak lehet, trágyázzunk inkább repce, takarmány-répa, zabosbüköny, csalamádé és kender alá, mert míg ezek egyrészt jobban meghálálják a friss trágyát, addig másrészt az utánuk következő kalászosok is jobban fognak sikerülni.

TÖZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készaru buzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, jan. 28.	
Buza ősze	9.37
Buza tavaszra	11.80
Tengeri	5.21
Rozs ősze	8.58
Zab ősze	6.30

Értéktözsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, jan. 28.	
Osztrák hitel	358.25
Magyar hitel	382.25
Allamvasut	342.—
Déli vasut	81.—
Rimamurányi	248.30
Magyar jelzálog	274.50
Magyar leszámítoló	253.75
Villamos vasut	277.—
Salgótarjáni	601.—
Iparbank	101.25
Budapest közuti	402.50
Kereskedelmi bank	1444.—

Az irányzat gyenge.

Bécs, jan. 28.	
Osztr. hitel	358.—
Magyar hitel	382.—
Allamvasut	341.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.*

A Városliget ügye.

Míg ez ügy minden pontjához részletesen mondanám el válaszomat, tartozom e város közönsége iránt érezett tisztelettel kijelenteni, hogy a tó vize mindég egészségesebb, mint a Busch Dávid által épített közvágó híd jégkamara. A benne időnként fejlődő fonalmoszat, burjánzik már a Sport-térre öntött vízben is. Erre nézve Budapest főváros Tanácsának 47.643—1897. számú köszönő-irata megnyugtató, hogy közös ez a hinár képződés a Budapest városligeti tóval is. — 2-or.) Fákat csak onnan vágattam ki, ahol utvonulat nyitottam. Ezek árát bekönyvelve a Liget fejlesztésére fordítottam s minden kivágot fa helyett, alkalmas helyekre tiz-tiz darabot ültettem.

A lakatos-utcai telkek végéhez Busch Dávid mérnök hordatja a földet. Én pedig elengedtem. Ő hárómezer forintba tervezte ezt az utkésztést és készen lesz 200 forintból. — Ötven forintba értékeli az egyenetlenséget s az eddig rossz helyre rakott föld elhordása nem kerülhet husz forintba se. — 3-or) hogy pénzt szedek a csolnakázás és korsolyázásért, ez igazán el sem képzelhető más-ként. Isten engem úgy segíjen, tizenegy év minde. napjának, minden bevétel, van olyan becsülettel elkönyvelve, mint a nagyváradi sárhordás, rovás rendszere. Aki a gyermekjáték-helyet félti az hipokritáskodik. Én kimutatom, hogy a katonai dobosokat is, azért küldte ide Busch Dávid, hogy a gyermekek innen a — Sport-térre szoruljanak. A Liget bérbeadása: rágalom. A kaszálás jogért perutján tud, — ha tud, — dr. Mihály Lajos, behajtani 20 forintot. Hiszem, hogy Nagyvárad törvényhatósága, pénzt szavaz meg a Városliget fejlesztésére. Csak ebből tudom lemagyarázni, hogy Busch Dávid a Városliget iránt érdeklődik!

Rátkay József.

Ügyvédi iroda áthelyezés.

Van szerencsém t. ügyfeleimmel tudatni, hogy

ügyvédi irodámat

f. évi február hó 1-ső napján

az Apáczai-utczai

397/6 számú házba

helyezem át.

Rothmann Jakab
ügyvéd.

34 1—3

* E rovat alatt megjelenő közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1897. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 08	1 31	6 00	2 40	6 12
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 23	3 05	6 59	4 07	6 40
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva ér.	6 37	4 06	7 44	5 09	9 23
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Érmihályfalva ind.					
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Szá. v. Szá. v. Szá. v. Szá. v. Gy. v.					
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Érmihályfalva ind.					
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	Debreczen >					
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	P.-Ladány ér.					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.					
Nagyvárad ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	V. v. V. v. V. v. V. v. Gy. v.					
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	Debreczen i.					
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	Sáránd >					
M.-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	H.-Bagos >					
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	H.-Pályi >					
B.-Ujfalu >	3 18	9 22	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	M.-Pályi >					
Sáp >	† 3 38	† 9 36	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	N.-Léta—Vértés ér.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Vértés ér.					
P.-Ladány >	4 03	10 03	1 34	1 19	5 50	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.					
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 6	4 53	6 31	5 03	Sáránd ind.					
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Derecske ind.					
Budapest ér.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Sáránd ér.					

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Osi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Ósi >	10 30	4 36	7 44	Kurtics >	5 39	11 49	10 07
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Less >	10 48	4 56	8 06	Kétegyháza >	6 14	12 28	10 54
Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Békes-Csaba >	6 47	1 19	11 39
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Kötegyán >	11 46	† 5 57	9 37	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Kötegyán >	11 46	† 5 57	9 37	Sarkad >	7 47	3 27	5 56
Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Szalonta >	8 28	4 10	6 47
Csaba >	2 10	7 22	4 42	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Békes-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Cséffa >	8 42	4 34	7 18
Orosháza >	3 10	8 32	5 48	Less >	9 04	5 00	7 51	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Less >	9 04	5 00	7 51
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Ósi >	9 21	5 19	8 12
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31	Arad ér.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 36

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	V. v.		V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	2 30	—	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 41		
V.-Velenceze >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	† 4 42	† 2 43	—	Ósi >	6 09	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 40		
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudrics >	5 09	3 12	—	Uj-Palota >	6 24	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 20		
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	—	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 53		
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	† 5 58	† 4 15	—	Körösszeg >	7 02	3 36	Vésztő >	6 12	5 35		
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	† 4 27	—	Szakál >	7 39	4 05	Kót >	6 38	6 06		
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	† 6 19	† 4 37	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 28		
Magyar-Cséke >	6 50	† 5 —	—	Sólyom >	6 35	4 58	—	Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 08		
Dusesd >	† 7 05	† 5 12	—	Gyanta >	6 56	† 5 19	—	Iráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 12		
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	—	Kót >	9 19	5 14	Sakáll >	7 48	7 44		
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	—	Vésztő >	9 44	5 32	Körösszeg >	8 11	8 19		
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dusesd >	† 7 55	† 6 34	—	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 33		
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	† 8 07	† 6 49	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 58		
Borz >	† 8 53	† 6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 13		
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	† 7 33	—	Gyoma ér.	12 45	8 06	Nagyvárad ér.	9 20	9 33		
Sonkolyos >	† 9 18	† 7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	† 8 31	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 45	Érmihályfalva ind.	5 05	5 25		
Szudrics >	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő >	9 40	† 8 45	—	B.-Püspöki >	7 17	6 02	Érselind >	5 37	6 06		
Lunka-Rézbánya >	10 56	† 8 21	—	V.-Velenceze >	10 01	9 09	—	Bihar >	7 46	6 25	Székelyhid >	6 14	6 51		
Vaskóh ér.	11 12	8 49	—	Nagyvár ér.	10 11	9 19	—	Paptamási >	8 18	6 53	Nagykágya >	6 27	7 05		
Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid				Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
	V. v.	V. v.			V. v.	V. v.			Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.	Vegyes v.		
Székelyhid ind.	10 02	8 —	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 45	Érmihályfalva ind.	5 05	5 25		
Apátkeresztur >	10 56	8 46	—	Monos-Petri >	4 46	4 57	—	B.-Püspöki >	7 17	6 02	Érselind >	5 37	6 06		
V.-Abrány >	11 12	9 —	—	V.-Abrány >	4 57	5 10	—	Bihar >	7 46	6 25	Székelyhid >	6 14	6 51		
Monos-Petri >	11 24	9 11	—	Apátkeresztur >	5 13	5 29	—	Paptamási >	8 18	6 53	Nagykágya >	6 27	7 05		
Margitta ér.	11 35	9 21	—	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 10	—	Gyapoly >	8 36	7 08	B.-Diószeg >	6 42	7 25		
Szombatság-Rogoz—Dobrest.				Dobrest—Szombatság-Rogoz.				Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
	Vegyes v.	Vegyes v.			Vegyes v.	Vegyes v.			Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.	Vegyes v.		
Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	—	Dobrest ind.	4 22	6 36	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 45	Érmihályfalva ind.	5 05	5 25		
Nánhegyesel >	† 6 34	† 8 21	—	Nánhegyesel >	† 4 32	† 6 46	—	B.-Püspöki >	7 17	6 02	Érselind >	5 37	6 06		
Dobrest ér.	6 44	8 31	—	Szombatság-Rogoz ér.	4 56	7 10	—	Bihar >	7 46	6 25	Székelyhid >	6 14	6 51		

A vonatok közlekedési ideje közep európai idő szerint van kitüntetve.
A vastagabb számok este 6 óráig reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.

A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.